

Мамонт

Монреаль середини тридцятих років минулого століття. Криза. Велике безробіття, насамперед у середовищі іммігрантів. Людей викидають із квартир за несплату комірною. Мамонт чинить спротив такому виселенню і гине від кулі поліцейського біля своїх речей, які вже винесли на вулицю. Сумна доля Мамонта — Микити Зінчука, безробітного українця, який приїхав на чужину шукати кращої долі, — стала темою важливого соціально-історичного роману П'єра Самсона. «Мамонт» — це подорож у часі, ідеальне поєднання вигадки й реальних фактів, розповідь про справжніх людей, наділених палкими почуттями, готових до боротьби з викликами свого часу. Це історія, яка занурює нас у тодішній космополітичний Монреаль, з його депресією, злиднями, напруженістю між релігіями та культурами й активними комуністичними рухами. П'єр Самсон присвятив свою історію «людям, які чинять опір». Це історія про нас. Українців. У цій справжній соціальній фресці П'єр Самсон прискіпливо реконструює Монреаль 1930-х років, період корупції, жорстокості поліції, негараздів, дискримінації та соціальної напруженості. Les libraires

МОНТАЖ

П'єр Самсон

З французької переклав
Ростислав Немцев

роман

UTILISATION DU SOL (VERS 1950)
VILLE DE MONTRÉAL
ÉCHELLE 1:800

*Nous remercions le Conseil des arts du Canada
de son soutien pour cette traduction*

*Дякуємо Раді мистецтв Канади за підтримку
в реалізації цього проекту*

Conseil des arts Canada Council
du Canada for the Arts

Pierre Samson

LE MAMMOUTH

HÉLIOTROPE

П'єр Самсон

МАМОНТ

*З французької переклав
Ростислав Нємцев*

ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ

УДК 821.133.1(71)
С-17

П'єр Самсон

МАМОНТ

Роман

З французької переклав Ростислав Немцев

Перекладено за виданням:

Titre : Le Mammoth / Pierre Samson.

Noms : Samson, Pierre, 1958- auteur.

Identifiants : Canadiana 20190022892 | ISBN 9782924666913

Classification : LCC PS8587.A3618 M36 2019 | CDD C843/.54—dc23

Монреаль середини тридцятих років минулого століття. Криза. Велике безробіття, насамперед у середовищі іммігрантів. Людей викидають із квартир за несплату комірного. Мамонт чинить спротив такому виселенню і гине від кулі поліцейського біля своїх речей, які вже винесли на вулицю.

Сумна доля Мамонта — Микити Зінчука, безробітного українця, який приїхав на чужину шукати кращої долі, — стала темою важливого соціально-історичного роману П'єра Самсона.

«Мамонт» — це подорож у часі, ідеальне поєднання вигадки й реальних фактів, розповідь про справжніх людей, наділених палкими почуттями, готових до боротьби з викликами свого часу.

Це історія, яка занурює нас у тодішній космополітичний Монреаль, з його депресією, злиднями, напруженістю між релігіями та культурами й активними комуністичними рухами.

П'єр Самсон присвятив свою історію «людям, які чинять опір».

Це історія про нас. Українців.

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

© Hélio trope, 2019

This edition published by arrangement with Éditions Hélio trope in conjunction with their duly appointed agent Books And More #BAM, Paris, France. All rights reserved

© Ростислав Немцев, український переклад, 2022

ISBN 978-617-7654-82-6

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2022

*Цей роман присвячено тим,
хто здатний чинити спротив*

Бо найкраща
З усіх вигадок новочасних —
І надалі тримати
Людину рабом!

Джо С. Воллес
Краще так

Книга перша

«У всьому нас тиснуть, та не потиснені ми;
ми у важких обставинах, та не впадаємо в розпач».
Друге послання Св. Апостола Павла до Коринтян 4.8

Микита Зінчук збирався радіти.

М'язи обличчя скорочуються, і воно стає наче зробленим з воску. Очі вдивляються в неосяжну безконечність, далеко, дуже далеко в пошуках потойбіччя, схованого за обклеєною коростявим папером перегородкою; вуха злегка підіймаються, а потім опадають; зморшки прорізують зазвичай гладкий лоб, крізь тонкий епідерміс якого проступають фіолетові смуги вен; навіть шкіра на носі натягується і морщиться, кістка стає хрящем; нарешті губи, що стискаються, стягуються докупи, формуючи дві однакові w, досконало симетричні, завершують цей дивний портрет такого собі дитинчати, великого пітливого блондинистого карапуза, маляти, що вчепилося у величезну цицьку.

У когось оте зсудомлене обличчя викликало б недоречне уявлення про зіткнення коліна з промежиною, шипастого чобота із сідницями або кулака з сонячним сплетінням; або ж про борця, що потрапив у неминучий больовий прийом із заламуванням руки; про електричний розряд, що влучив у кінцівки; потяг до блювання, що ніяк не реалізується; якісь надзусилля; напад стенокардії; про сильніпологові перейми аж до спонтанних пологів; наркотичне отруєння; маску майя; про шимпанзе.

Однак саме міс Анні Гюг, з бульвару Сен-Лоран, 4230, над чиею квартирою чоловік саме й бореться з собою, шість місяців тому висловилася найвдаліше і водночас найбарвистіше:

— Видається, наче він вступив у кізняка, що його залишив мамонт, — кинула вона вдові Лорен, тій, що робила ангелів і з якою ділилася сокровенним.

Міс Гюґ була прочитала статтю в *Montreal Standard*^{*}, в якій висвітлювалася тема посліду доісторичних тварин й датування бозна-чого там. Тож їй згадався випадок з її раннього дитинства: вона дивилася на вуличну ходу Цирку Гоу, що встановив своє шапіто під сферичним дахом арени Онтаріо, яку покинули команди керлінгу в літні спекотні місяці.

Святкова процесія ходила по центру міста, включно з вулицею Сент-Катрін, пропонуючи поглядам вражених монреальців виступи амазонок у блискучих туніках, білих коней, левицю з дітлахами, верблюдів, бенгальського тигра й розцяцькованих слонів, які тягнули клітку з пантерою, — і все це у супроводі фанфар.

Тож коли процесія звернула на бульвар Сен-Лоран, один із мастодонтів, навіть не зупинившись, зронив здоровенний кавалок відходів травлення, який пахтів і димівся, що справило на мадемуазель незабутнє враження і тепер нагадує голову Микити, який тужиться прочистити горло.

Зауваження потрапило в ціль і стало його прізвиськом — Польський Мамонт, — яке відтоді просто прилипло до бідного гаврика кличкою, якою, йому здавалося, можна було пишатись, бо він сприймав її як шану своїй потузі: сто п'ятдесят п'ять фунтів м'язів, дві унції майже білого жорсткого волосся на заледве п'яти футах і п'яти дюймах зросту. І те, що був він українцем, а не одним із тих триклятих пшеків, нічого не міняє.

Перш ніж іти далі, з'ясуємо: хто ж він, основна зацікавлена особа? Про що ж він задумався, через віщо йому так зсудомило обличчя, заморозило риси, тоді як ним заволодіває відчуття порожнечі, і лише болісна пульсація, яка пі-

^{*} *Montreal Standard* — загальноканадська англومовна національна газета, яка виходила в Монреалі з 1905-го до 1951 року, також відома під назвою *The Standard*.

діймається знизу та яку важко побороти, щоб заглибитись в обійми теплого шовку, тримає його з цього боку яви?

Тож він бачив себе — хоча й не належить до тих, хто все робить перед дзеркалом, — і не зміг би заборонити собі згадку про те, який розгублений вигляд мав той маленький єврейський торговець із Новоград-Волинського, коли за наказом лейтенанта, який не підпорядковувався отаману Симону Петлюрі, він багнетом розітнув йому живіт і полишив товаришів грабувати будинок і гвалтувати його доньку й дружину, перш ніж їх задушити. Отой збентежений вигляд, що з ним Микита З. зіткнеться ще багато разів, у великих містах і маленьких селах, у неймовірних варіаціях, результатом якого ставали страх, біль, здивування, недовіра.

А справді, як до цього доходять? Бо декого з тих, кого він — як казали міліціанти — нашпилював, він знав: сусіди, кілька відомих містян, учитель, однокласник. Він сам дивувався, що завдав їм стільки мук погрозами, руками, залізом, і відчував від того якесь тривожне задоволення. Зі знайомих облич зникали риси, якими ті відрізнялися одне від одного: очі, як і волосся, ставали однакового кольору, на губах застигала однакова гримаса, крики лунали однаково осиплим голосом, і кров, усе те криваве цвітіння, пурпурові лілії й стиглі троянди, на сорочках, білих, бежевих, напнутих чи пожмаканих, або й на голій шкірі.

Він спалював трупи разом із житлами чи бізнесами, його велика голова — абсолютно порожня, жодних думок, він дивується, коли розуміє, що голодний, і на диво успішно гасить оту ненависть до себе, яка загрожувала утримувати його, наче на прив'язі, біля попелищ, що нагромаджувалися за ним.

— А, обрізані, — любив повторювати один із побратимів по зброї. — Якими б вони не були, та коли їх підсмажують — смердять поросятиною.

І він сміявся голосніше від інших, як тепер йому здавалося.

Та повернімося до погано опалюваної кімнати над магазином «United 5 Cents to 1 Dollar Store», затиснутої, така іронія долі, поміж двома офісами організацій, які допомагають єврейським іммігрантам.

Мамонт тричі кліпає, зіниці вирячені, раз, два, три, потім чується коротке гарчання й він повільним теплим виверженням, майже болючим, показує своїй жертві, що випробування завершується.

Міс Гарс відразу хапається за ґрати, впирається ступнями в міцні литки самця, вигинає спину, швидко скрикує кілька разів тихим тонким голосом, розслабляє сфінктер, щоб дати змогу тварині запхати свого хобота, досить скромного, поміж її сідницями. А все тому, що клієнт — чесний католик, навіть якщо ходить до грецької православної церкви: між содомією й націююрником він вибирає гріх, від якого отримає найбільше задоволення. Тож така поза вершника без сідла дозволяє йому уникати неприємних відвідин фармацевтів-безбожників Джошуа та Вільяма Лабовичів в аптеці «Labow's», що на розі вулиці Рашель, постачальників презервативів. До того ж, далеко не безкоштовних.

Демуазель* дозволяє йому довгий поцілунок у свою лілейну шийку, рахує до дев'яти, по кількості провінцій** — вона ж бо палка канадійка, — а тоді хихикаючи змушує його лягти поруч. Вона хапає зі столу купюру, банкноту 1914 року з профілем герцога Коннотського з білими вусами, а з іншого кінця — наче збирається гіпнотизувати

* Демуазель — розмовний варіант від «мадемуазель».

** У той час Канада налічувала 9 провінцій. Ньюфаундленд і Лабрадор приєднався до конфедерації 31 березня 1949 року і став останньою, десятою провінцією.

її — Луїза-Маргарита Пруська у своїй тіарі*. Вона скидає купюру до шухляди, струшує простирадла, щоб позбутися Микитиної шерсті. Вона каже: я проведу тебе.

Вона не може гаяти ні хвилини: скрип трамваю з Мон-Рояль, який почав повертати на Мейн, сповіщає, що її *постійний* після обіду в понеділок от саме тепер прямує до неї.

З кислотою міною Мамонт збирає свої розкидані по килиму робітничі лахи. Стрибаючи аж до вхідних дверей, він запихає ноги й руки в м'яку бавовняну комбінацію, потерту на згинах і отворі ззаду, а тоді так-сяк натягає вовняні шкарпетки, фланелеву сорочку й бавовняні штани і намагається застебнути гудзики, поки панянка — хоча, думається йому, й не так наполегливо, як тоді, коли він прийшов, — своєю холодною долонькою на його шиї спонукає пришвидшитися.

Він знімає пальто, хапає зеленого кашкета, взуває ще вологі чоботи, водночас стежачи, щоб не впасти вперед головою й не розбити череп об сходинки. Вона каже: гарного дня, мій хлопчику. Він іще поволі зачиняє двері, коли бачить, як вона тьопає до туалету, де без жодного шансу для якихось фантазій, з напруженою гримасою тужитиметься видавити з себе білий сік.

Клац.

Він уже на половині сходів, коли занадто худий чоловік відчиняє вхідні двері й крижане повітря вривається на сходову клітку. Хлопак дивно вдягнений, у пошарпану канадку й м'яту в'язану шапочку, яка опустилася майже на носа. Вони розходяться, намагаючись не торкнутися одне одного; у того, хто піднімається, — сумка з крафтового паперу, які іноді дають в аптеці «Labow's», а той, хто спускається, — жалюгідний, ноги підгинаються. Микита відчуває дух тютюну, цвілі, бруду, поту: дух того, хто

* Купюра вартістю 2 долари.

позбавлений спадку, не знаходить свого місця, нічим не зайнятий, зневажений.

Він виходить на вулицю, з її сніговими заметами, що стали брунатними від піску, з її безпритульною фауною, з її вітринами, що наганяють нудьгу, з її прозорим небом. Десь відбиває чотирнадцяту годину. У нього жодного на-строю, все вже в печінках сидить, тож отримана насолода робить його похмурим, він не уявляє навіть, чим зайня-тися решту дня: він робітник і з середі тільки й робить, що б'є байдики. Гірше навіть, він змарнував два долари за десять хвилин задоволення, і ліве коліно дає про себе знати.

Ледве він ступає на тротуар, як деякі перехожі, що меш-кають на цьому кутку й добре обізнані щодо підозрілих за-нять їхньої сусідки, кидають на нього насмішкуваті погля-ди. Він перебігає через бульвар Сен-Лоран, кулаки глибоко засунуті в кишені, а тоді через вулицю Рашель, прямує на північ, зрізує шлях через ринок «Сен-Жан Батист», нама-гається не дивитися на шматки м'яса у вітринах — «два долари, два долари», шепоче, не ладен зупинитися, — про-ходить повз Банк де Монреаль, кидає оком на корсажі, що їх пропонує Мадам Курваль, і дозволяє запахів вести себе: тютюн, дрова, листове залізо, шкіра, прянощі, кава, вугілля, гори вугілля, яке, якщо додати кінських кіз'яків, нагадує йому Старий Континент.

Йому бачиться поле, уява малює на ньому квіти, роз-червонілих селянок з пухкими стегнами, не цих фальши-вих ірландок з бляклою шкірою й глибоким кашлем.

Сповнений гіркоти, він зупиняється, розвертається, читає вивіски з обох боків вулиці: Бромберг, Шнайдерман, Рабинович, Кац, знову Кац, Постлінік, євреї, всі ізраелі-ти, — у Микити зароджується думка, що доля готує нам такий от дивний поворот: солдат Зінчук з розстрільною командою знищував їх без суду і слідства, а тепер вони —

навколо нього. Гірше, — і саме в цьому прояв найбільшої іронії, що викликало б у ньому образ, якби міг запідозрити, що саме іронію й можна застосувати до його ества й усього його життя, — саме їм він тепер зобов'язаний тим, що виживає. Вони допомагають йому, дають заробіток, ясно, що смішний, мізерний, але він може платити за оренду житла й навіть іноді знову відчувати себе людиною. Вони — незамінні соратники іммігрантів, які *nothing* не розуміють англійською й нічогісінько французькою, доходить до того, що коли потрібний перекладач, то посилають «знайти єврея».

Під'їжджає трамвай у бік центру міста, заповнений жінками, які щось обговорюють, широко жестикулюючи, й кількома старими, які наче дримають, можливо, заколисані розміреним похитуванням вагонів. У голову закрадається думка: ви ні в чому не сумніваєтесь.

Безробіття, бруд, голод, самотність, так, вони можуть усе це уявити, бо щодня з ними стикаються. Однак війна для більшості з них залишається абстракцією, просто серією розповідей, які за п'ятнадцять останніх років втратили актуальність: вони ніколи не бачили нічим не стримуваних солдат, що заливають кров'ю й спустошують вогнем хутір, одним ударом приклада втихомирюють дітей, вибивають двері, силою забирають хлопців до війська, ще підлітків, як і їх колись забрали, дають до рук зброю й посилають воювати з більшовиками, з націоналістами, з німецькими військами і знову з Росією.

Суцільна м'ясорубка! А ці бонівівани, сонні й говірки, їм ніколи не спадало на думку, що на цій проклятій землі наша цінність не більша за ціну нашого тіла, наших м'язів, наших органів, що купаються в літрах настрою, — кілограми, й більш нічого, якими іноді рухають суперечливі почуття, але які незмінно оживають під бурхливими спо-

нуканнями, пульсацією, що розбуркує оце дивне прагнення: убивати ближнього. Знову й знову. Так, там, під час погромів, він піддавався цьому вбивчому шаленству, так само, як і його настрої, його органи, його м'язи, все тіло: він витягнув їх назовні, щоб усі бачили. Якщо коротко, то евхаристична м'ясорубка.

Що ще? А, так, у 1922 році він бачив трупи людей, переможених монстром, жорстокішим за війну: голодом. Він бачив їхні кінцівки, порвані собаками й погризені щурами, які добиралися й до очних орбіт.

Потім бачив появу комсомолу, бачив колективізацію, передчував спротив, бо впізнав оту ненависть, оту спрагу крові, що запалює душі, тому взяв усі гроші, які міг знайти. І втік, спочатку до Фінляндії. А потім сів у третій клас на «Oscar II», який 18 квітня 1927 року пришвартувався у Галіфаксі. Ледве зійшовши з корабля, натрапив на дошку з оголошенням, також і українською: CPR*, добре оплачувана робота.

Ось так він й опинився в Монреалі, хоча збирався у Саскачеван, де на нього чекали материні знайомі. О, як йому хотілось би побачити матусю! Та вона могла померти від отого другого голоду, який, підозрювали, був організований Сталіним, щоб позбутися українців, які повставали проти совітського раю. Вона справді померла в лютому, але він цього ще не знає й ніколи не дізнається.

А тепер скрута переправилася через океан і наздогнала Микиту Зінчука: він знову став тільки отими кілограмами м'яса, тілом, яке нікому не потрібне. Бідність — це війна, — каже фін Анселмі, комуніст, який читає *The Worker*** і ходить на заняття до англомовного робітничого університету, що на вулиці Крег. Він намагався повести Микиту

* Canadian Pacific Railway (CPR) — Канадська Тихоокеанська залізниця, заснована в 1881 році.

** Газета комуністичної партії Канади, виходила з 1922 року.

в Ошлагу*, на вулицю Ніколет**, або ж на Фермаунт, де збирався червоний комітет, щоб відкрити йому чесноти ленінізму.

— Варто не бути довірливим, — сказав він із якимось дивним блиском в очах. — Але воно насправді є. Існує антибільшовицький загін інспектора Білодо. Він і два його приятелі, завжди одні й ті самі, вони затримують вас ні за що, бо ви для них рилом не вийшли, точніше, вийшли, наприклад, з маніфестації проти капіталізму, з площі Віже, що біля Притулку***. Запихають вам у кишеню листівку, тягнуть до суду, і ви маєте сплатити двадцять доларів штрафу за заклики до непокори. Поговори про це з Дженсеном і Гіліком. Оті їх відгамселили, трохи вище ринку, і задурно.

Микита, як добрий християнин, відмовився від пропозиції. Та стоячи стовпом серед тротуару й відчуваючи гризоту незбагненого відчаю, він проводжав очима трамвай, що ковзав під поділеним дротами на квадрати небом, і не міг заборонити собі думку, що Анселмі, незважаючи ні на що, має рацію: бідність — це війна. А кюре, священники наїдаються від пуза, незалежно, перед яким вівтарем служать.

Він трусить головою, думає, що існує єдина розрада його нещастям, але вже запізно йти до перукарів, куди сходяться всі новини, які формують інформаційне поле: хто з робітників покалічився, кого звільнили, хто безслідно зник, де і що збираються будувати, який із нелегальних барів втратив свого викидайла, а найперше: кому з букмекерів потрібен вимагач.

А те, що Микита-Мамонт не надто розуміє англійську і ще менше оту гадську французьку, робить його страшенно

* Ошлага — один із робітничих районів Монреалю.

** Ніколет, Фермаунт — вулиці Монреалю.

*** Maison de Refuge de l'Union nationale française — притулок для безхатченків.

ефективним, коли випадає нагода отримати заборговану суму: він впивається в очі боржника поглядом, обрамленим золотом, таким порожнім і похмурим, що проникає до кісток. Той може наводити численні виправдання, Микита нічого не розуміє і задовольняється тим, що примружує очі в пошуках органа, удар по якому призведе до оптимального результату.

Вулиця Марі-Анн, він трохи сумнівається. Вже можна побачити будинок на Сен-Домінік, де він ось уже кілька місяців ділить кімнату з двома такими ж безробітними, як він сам: поляком Адольфом і Анселмі.

Це місце набагато краще, ніж те, де він мешкав до цього, у Вадартріків, господарів українського походження, але зі справжнісіньким російським брудом довкола, — весело подумалось йому. Насправді ім'я їхнє було набагато складнішим, ніж Wadartrick, та всі, включно з переписувачами, зійшлися на тому, що прізвище слід спростити, як округлюють суму до оплати, а щоб зробити ще коротше, задовольняються ініціалом: мосьє і мадам W.

У їхньому лігвищі за адресою вул. Сен-Домінік, 3962 увесь тиждень стояв запах капусти, чоловіки спали вп'ятьох у кімнаті на продавлених матрацах, обмінювалися блощицями, вошами звичайними й лобковими, відригували, нюхали один метан на всіх, хропли, як двигуни, а W. настільки економили на опаленні, що, коли готували вареники, паморозь прикрашала вікна.

Йому хотілось пройти трохи далі, кинути погляд на вітрини магазину «Кларіс Гет» — у нього розвинулося незвичне захоплення жіночими капелюшками, які нагадують йому той клош, який намагалася змайструвати його мати з обрізків шкіри й гусячого пір'я, а ще ті, що в кондитерських «Дорфманнс Гай Класс і Кантор», переповнених тортами на свято Пуриму, та найперше на полицях конкурентки мадам Курваль, у магазині «Грін Ленжрі», і

все це під сопіння й муркотіння промислових швейних машин з фабрик обабіч бульвару.

Та термометр ледве дотягує до двадцяти градусів за Фаренгейтом*, вітер здіймає поли його пальта й неприємно лоскоче частини тіла, погано захищені потертою тканиною. І в нього залишається менше долара, щоб дожити до четверга, коли піде працювати до вугільника; він голодний, а за кухонними вікнами його нового помешкання, номер 4370 на тій же вулиці Сен-Домінік, мерехтять обнадійливі відблиски. Може, Адольф приготував одну зі своїх славетних страв з борошна, яка гріє тіло з вечора до самого ранку?

Микита Зінчук вирішує йти додому. Звертає на Марі-Анн. Він насвистує, аби переконати себе, що майбутнє йому посміхається, але дуже здалеку. І сам починає усміхатися. Він за тисячі льє від того, щоб запідозрити, що через годину чи трохи більше на нього, чоловіка, який наче вступив у кізяк мамонта, дивитимуться всі охочі, але цього разу не буде місця кпинам.

Так станеться тому, що його одинадцятий хребець розлетиться на шматочки, бо у нього буде пробито аорту, бо через легеневу кровотечу він втрачатиме кров, усю ще теплу кров, просто з печінки.

Микита Зінчук востаннє матиме вигляд ошелешеного ссавця, бо його серце перестане битися.

* Близько — 7 градусів за Цельсієм.

Джіанні Зутто подобаються його вуса і його робота.

Справді, матрикул* 1020 з маніакальною завзятістю піклується про два повністю чорних крила, абсолютно симетричні, що розгорнулися над його тонкими губами. Вони настільки товсті й такі щільні, що здається, ніби саме на них тримається верхня частина його обличчя.

Свої чудові вуса він довіряє тільки цирюльникам, у чийому таланті він переконаний, і до того ж вірним католикам: італійцю ДіМелло з вулиці Сен-Зотік — побратимові, веселуну, любителю *bel canto* й шанувальникові Муссоліні, як і він сам, а ще Ожену Дюку з вулиці Марі-Анн. Цей підривнює й розчісує пучки волосся з урочистістю, яка межує з поклонінням, що не може не подобатися їх власникові, коли ще врахувати, що робить Дюк це безоплатно.

У свою чергу, поліцейський Зутто частіше робить обходи за маршрутом, що пролягає повз його двері, як і повз двері торговця тютюном Моррісі Атласа на бульварі Сен-Лоран, який додає сигару до його пакета, коли він приходить закуповувати *Canadian Club*** у день зарплати. А ще він може спостерігати за місцем збору комуністів навпроти, номер будинку 4435, де, як запевнив його минулого місяця *кавалер* Массімо Занотті Б'янко, італійський консул у Монреалі, плетуть тенета змов *Workmen's Circle****,

* Матрикул — особистий номер поліцейського.

** Сорт канадського віскі.

*** *Le Workmen's Circle ou Arbeter Ring* — «Робітниче коло», єврейська робітничка організація, заснована в США 1906 року, споріднена з *Bund*.

Poale Zion Zaarei Zion*, Спілка водіїв компанії «Джінджер Ель», «Наш табір»** і купа різних крамольних й ізраелітських об'єднань.

При цьому він із трохи дурнуватим виглядом усміхається перспективі за одинадцять днів знову потиснути руку посланцю Дуче на відкритті італійського сиротинця на вулиці Сен-Андре, не кажучи вже про віце-консула Боерйо, кавалерів Себастьяні, Галларйо, Паскаля, Наррізано й Сателлі, президента сиротинця для немовлят; він схилиться перед отцями Велеттом, Туччі, а ще Челі, що прибуде з Оттави з такої нагоди, й отримає благословення єпископа Монреалю Емманюеля Альфонса Дешама, майора у відставці Карабінерів «Мон-Роаяль»***, без усяких сумнівів залятого ворога більшовиків. І якщо стане на коліна, то лише для того, щоб поцілувати ноги високоповажного *Отторіно Інкорonato*, представника фашистів із батьківщини-матері, який — але цього наш вусань іще не знає — наступного місяця втече до Рима, щоб уникнути звинувачень у шахрайстві як керівник Фонду невідкладної допомоги для канадських італійців.

Так, Джіанні Зутто, достойний нащадок середземноморського чобота — хоча й народився в Монреалі 1898 року, через десять років після прибуття його батьків до нової країни, — старанно читає *L'Italia* й *L'Aralgo*, палких прихильників великого Беніто, не враховуючи того, що сам він пишається своїм членством в «Італійських фашистах Сен-Анрі», найактивнішому підрозділі організації, хоча сам він мешкає на розі 6-ї вулиці й Поль-Крюгер

* Poale Zion, Zaarei Zion — «Робітники Сіону», марксистська єврейська організація, заснована в Полтаві 1906 року; офіційна назва: Робітничка соціалістична демократична партія.

** Unser Camp — дитяча організація і табір для дітей, створена Poale Zion у 1931 році.

*** 150-й батальйон Канадських експедиційних військ під час Першої світової війни.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ